

23.4.2026

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntö 2.3.2026 asiassa VN/2657/2025

Valtiovarainministeriön lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta sekä esitykseen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriön lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi alusturvallisuuden valvonnasta annettu laki, jolla kumottaisiin voimassa oleva alusturvallisuuden valvonnasta annettu laki. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia. Lausuntoja pyydetään myös esitykseen liittyvästä valtioneuvoston asetuksesta.

Vaikutukset Tullin toimintaan ja resursseihin.

Valtiovarainministeriö toteaa, että uuden alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain ehdotetussa 5 §:ssä säädettäisiin valvontaviranomaisesta. Lain tarkoittama valvontaviranomainen olisi Liikenne- ja viestintävirasto. Ehdotetussa lain 15 §:ssä säädettäisiin virka-apuviranomaisista, joiden tehtävänä olisi antaa Liikenne- ja viestintävirastolle tämän lain mukaisten tehtävien suorittamiseksi sellaista tarpeellista virka-apua, jonka antamiseen se on toimivaltainen. Virka-apu viranomaisia olisivat Rajavartiolaitos, poliisi, Tulli, Lupa- ja valvontavirasto, Väylävirasto, Puolustusvoimat ja kuntien terveydensuojeluviranomaiset.

Valtiovarainministeriö toteaa, että Tullin toiminnan tai resurssien osalta esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia nykytilaan verrattuna. Tullin nykyiset tarkastusmäärät huomioiden, Tullilta mahdollisesti pyydetävän virka-avun ei arvioida aiheuttavan merkittäviä henkilöstövaikutuksia tai muitakaan lisäkustannuksia. Tulli on ollut velvollinen antamaan virka-apua jo nykyisenkin lainsäädännön mukaan, eikä esitys siten aiheuta muutoksia nykytilaan.

Ahvenanmaan valtionviranomaisen tehtävät

Valtiovarainministeriö ehdottaa harkittavaksi seuraavia tarkistuksia HE-luonnoksen suomen- ja ruotsinkielisiin versioihin. Ehdotukset perustuvat siihen, että HE-luonnoksessa ei kuvata valtionviranomaisen tehtäviä Ahvenanmaalla, mikä antaa puutteellisen kuvan ehdotettavien säännösten kokonaisvaikutuksista sekä saattaa aiheuttaa epäselvyyttä siitä, mille viranomaiselle valvontatehtävä kuuluu Ahvenanmaalla.

Valtiovarainministeriö pyysi lausuntoluonnoksestaan pikaiset kommentit Ahvenanmaan valtionviraston asiantuntijoilta. Valtionviraston kommenttien perusteella valtiovarainministeriö esittää harkittavaksi seuraavia ehdotuksia esityksen jatkovalmistelussa:

1. **HE-luonnoksen lukua 2 ”Nykytila ja sen arviointi” olisi täydennettävä** valvonnan ja tähän liittyvän asiakasyhteydenpidon kannalta merkityksellisillä tiedoilla (ks. HE-luonnoksen kappale 2.4.3):
- *Viranomaistehtävien kuvausta koskeva täydennysehdotus:* Liikenne- ja viestintävirasto pitää liikenneasioiden rekisteriä ja Ahvenanmaan valtionvirasto pitää rekisteriä niistä aluksista, joiden kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa. Rekisterialueet ovat Ahvenanmaan maakunta ja muu Suomi (alusrekisterilaki, 512/1993, 1 §, ja liikenteen palveluista annetun lain, 320/2017, 26 luvun 216 §). Ahvenanmaan valtionvirastosta annetun lain (532/2025) 3 § 1 momentin 6-kohdan mukaan valtionviraston ”Liikennehallinto” -toimialueen tehtäviin kuuluvat alusrekisterilain ja liikenteen palveluista annetun lain mukaan valtionvirastolle kuuluvia tehtäviä;
 - *Käyntiasiointia koskeva täydennysehdotus:* Liikenne- ja viestintäviraston toimialue valvontaviranomaisena kattaa Ahvenanmaan maakunnan, jolloin esityksessä olisi mainittava, miten valtionviranomaisen käyntiasiointipalvelut on järjestetty Ahvenanmaan maakunnassa alusturvallisuusasioissa, ja jos tällaista järjestelyä ei ole, olisi tarve todettava nykytilan arvioinnissa.
 - *Neuvontapalveluita koskeva täydennysehdotus:* Ahvenanmaan valtionvirastolle kuuluu hallintolain (434/2003) 8 §:n mukaan neuvontatehtävä, mikä rajoittuu sen toimivaltaan asiassa. Koska sille ei ole säädetty (eikä ehdotettu) alusturvallisuuslain mukaista tehtävää, sen on hallintolain 8 §:n mukaisesti pyrittävä opastamaan asiakas toimivaltaiseen viranomaiseen, jollaisesta Ahvenanmaalla olisi selkeyssyistä oltava maininta hallituksen esityksessä.
2. **Lukua 12.8. ”Ahvenanmaan erityisasema (PL 120 §)” lainsäätämisyjärjestysperusteluissa** olisi em. syistä **täydennettävä sekä korjattava oikeudellisesti merkittävä käänkösvirhe** ruotsinkielisessä HE:n luonnoksessa seuraavasti:
- Ahvenanmaan erityisaseman kuvauksessa on kuvattava itsehallintolain 27 §:n 13 kohdassa säädettyä valtakunnan lainsäädäntövaltaa seuraavaa hallintovaltaa Ahvenanmaalla käyttävät viranomaiset. Esityksen mukaan *rekisteriviranomaisia ovat Liikenne- ja viestintävirasto muualla Suomessa sekä Ahvenanmaan valtionvirasto Ahvenanmaalla, ja valvontaviranomaisina Liikenne- ja viestintävirasto koko valtakunnan alueella*, siis myös Ahvenanmaalla, jolloin tätä tietoa olisi täydennettävä kuvaamalla, miten käyntipalvelu alusturvallisuusasioissa on järjestetty Ahvenanmaalla.
 - Hallituksen esitys -luonnoksen kappaleessa 12.8. viimeisessä kappaleessa ”landskapet” po. ”rikets”:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alusturvallisuuden valvonnasta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillsyn över fartygssäkerheten och till lag om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter
12.8 Ahvenanmaan erityisasema (PL 120 §) ...Esitettävä lainsäädäntö koskee kauppamerenkulussa käytettävien alusten valvontaa, joten lain säädäntö kuuluu <u>valtakunnan</u> lainsäädäntövaltaan itsehallintolain 27 §:n 13 kohdan perusteella.	12.8 Ålands särställning (grundlagen 120 §) ...Den framförda lagstiftningen avser tillsyn av fartyg som används i handelssjöfart och faller därför inom <u>landskapet</u> lagstiftningsbefogenhet enligt 27 § 13 mom. i självstyrelselagen.

3. Alusturvallisuuden valvonnasta ehdotettavan lain 2 luvun 5 ja 6 §:n perusteluita olisi tarkennettava siten, että

- ehdotettavan lain 2 luvun 5 §:n (valvontaviranomainen) ja 6 §:n (valvontaviranomaisen tehtävät) perusteluissa olisi selkeästi todettava, että valvontaviranomaisen toiminta-alueeseen kuuluu Ahvenanmaan maakunta. Samassa yhteydessä olisi todettava, miten käyntiasiointipalvelu ja -neuvonta alusturvallisuusasioissa on järjestetty Ahvenanmaalla.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Terhi Järvikare

Neuvotteleva virkamies

Jere Lumme

VN/2657/2025-VM-21

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: